

Komentár k štvrťročným finančným účtom za 3. štvrťrok 2012

Systém ESA95 rozlišuje nasledovné inštitucionálne sektory a subsektory:

Nefinančné korporácie	S.11
Finančné korporácie	S.12
Centrálna banka	S.121
Ostatné peňažné finančné inštitúcie	S.122 (komerčné banky a podielové fondy peňažného trhu)
Ostatní finanční sprostredkovatelia	S.123 (ostatné podielové fondy, lízing, faktoring a splátkový predaj)
Finančné pomocné inštitúcie	S.124 (DSS, DDS, OCP, BCP, CD, SPF) ¹
Poist'ovacie korporácie a penzijné fondy	S.125
Verejná správa	S.13
Ústredná štátna správa	S.1311
Regionálna štátna správa	S.1312
Územná samospráva	S.1313
Fondy sociálneho zabezpečenia	S.1314
Domácnosti	S.14
Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (NISD)	S.15
Zahraníčie (nerezidenti)	S.2
Európska únia (EÚ)	S.21
Členské krajiny EÚ	S.211
Členské krajiny európskej menovej únie (EMÚ) a inštitúcie EÚ	S.212
Zvyšok sveta a medzinárodné organizácie	S.22

Systém ESA95 rozlišuje nasledovné finančné nástroje:

Menové zlato a zvláštne práva čerpania	F.1 ²
Menové zlato	F.11
Zvláštne práva čerpania (ZPČ)	F.12
Obeživo a vklady	F.2
Obeživo	F.21
Prevoditeľné vklady	F.22
Ostatné vklady	F.29
Cenné papiere okrem akcií	F.3
Cenné papiere okrem akcií a finančných derivátov	F.33
Krátkodobé	F.331
Dlhodobé	F.332
Finančné deriváty	F.34
Pôžičky	F.4
Krátkodobé	F.41
Dlhodobé	F.42
Akcie a ostatné podiely	F.5
Akcie a ostatné podiely okrem akcií podielových fondov	F.51
Kótované akcie	F.511
Nekótované akcie	F.512
Ostatné podiely	F.513
Akcie podielových fondov	F.52
Poistnotechnické rezervy	F.6
Čistý majetok domácností v rezervách životného poistenia a penzijných fondov	F.61
Čistý majetok domácností v rezervách životného poistenia	F.611
Čistý majetok domácností v rezervách penzijných fondov	F.612
Vopred zaplatené poistné a rezervy na nevyrovnané poistné nároky	F.62
Ostatné pohľadávky a záväzky	F.7
Obchodný úver a preddavky	F.71
Ostatné	F.79

¹ DSS – dôchodkové správcovské spoločnosti, DDS – doplnkové dôchodkové spoločnosti, OCP – obchodníci s cennými papiermi (CP), BCP – burza CP, CD – centrálny depozitár, SPF – správcovské spoločnosti podielových fondov

² Kódom F sú označené transakcie

Štvrťročné finančné účty (transakcie) v 3. štvrťroku 2012

Prepojenie medzi štvrťročnými nefinančnými (HDP) a finančnými účtami

Finančné účty nadväzujú na nefinančné účty bilancujúcou položkou čisté pôžičky poskytnuté/prijaté. To znamená položkou, ktorá vypovedá o vývoji celkovej dlžnickej resp. veriteľskej pozície krajiny voči zahraničiu. Slovenská republika vykazuje dlhodobo dlžnicu pozíciu (predovšetkým z dôvodu prílevu priamych zahraničných investícií), to znamená, že čisté pôžičky poskytnuté/prijaté nám dávajú informáciu a poklese/raste zadlženosti slovenskej ekonomiky.

Výpočet čistých pôžičiek domácej ekonomiky voči zahraničiu vychádza z hrubého národného disponibilného dôchodku, z ktorého sa odraťujú výdavky na konečnú spotrebu domácností a NISD a verejnej správy, výsledkom čoho sú celkové úspory v národnom hospodárstve. Ak sú úspory v danom štvrťroku (upravené o čisté kapitálové transfery) vyššie (nižšie) než tvorba hrubého kapitálu, tak ekonomika poskytla (prijala) pôžičku zahraničiu, a tým si znížila (zvýšila) svoju celkovú dlžnicu pozíciu voči zahraničiu. Uvedená suma čistých pôžičiek poskytnutých/prijatých následne vstupuje do štvrťročných finančných účtov a to, ako s ňou domáca ekonomika disponovala, je analyzované v nasledujúcom texte.

Celkový vývoj

V treťom štvrťroku 2012 došlo k nárastu čistej dlžnickej pozície domácej ekonomiky, a tým k zvýšeniu čistej veriteľskej pozície sektora zahraničia³, keď čisté prijaté pôžičky⁴ dosiahli 0,8 mld. eur. Tento negatívny vývoj bol výsledkom vyššieho rastu finančných pasív v porovnaní s rastom finančných aktív. Z pohľadu inštitucionálnych sektorov⁵ prispeli najvýraznejšou mierou k uvedenému vývoju finančné transakcie nefinančných podnikov (S.11), keď rozdiel medzi aktívnymi a pasívnymi transakciami dosiahol -0,6 mld. eur. Naopak, najlepší výsledok v 3. štvrťroku 2012 dosiahli domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (S.14 a S.15), ktorých veriteľská pozícia vzrástla o 0,4 mld. eur.

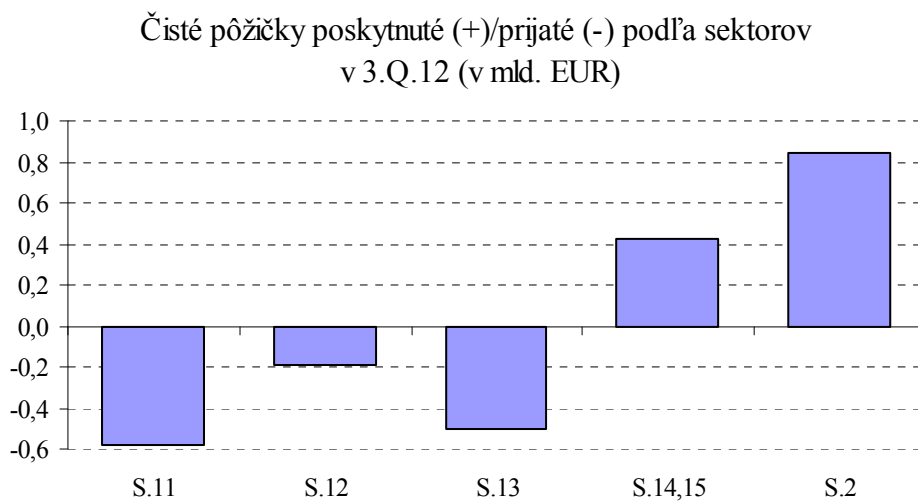
---

³ Súčet finančných aktív a pasív sektorov domácej ekonomiky (S.1) a zahraničia (S.2) sa musí rovnať 0, to znamená, že ak klesá zadlženosť (resp. rastie veriteľská pozícia) domácej ekonomiky, automaticky dochádza k poklesu veriteľskej pozície (resp. rastu zadlženosti) zahraničia voči domácej ekonomike. To či sa jedná o pohyb v zadlženosti alebo veriteľskej pozícii závisí od celkového objemu čistého majetku, čiže od vývoja stavov pohľadávok a záväzkov

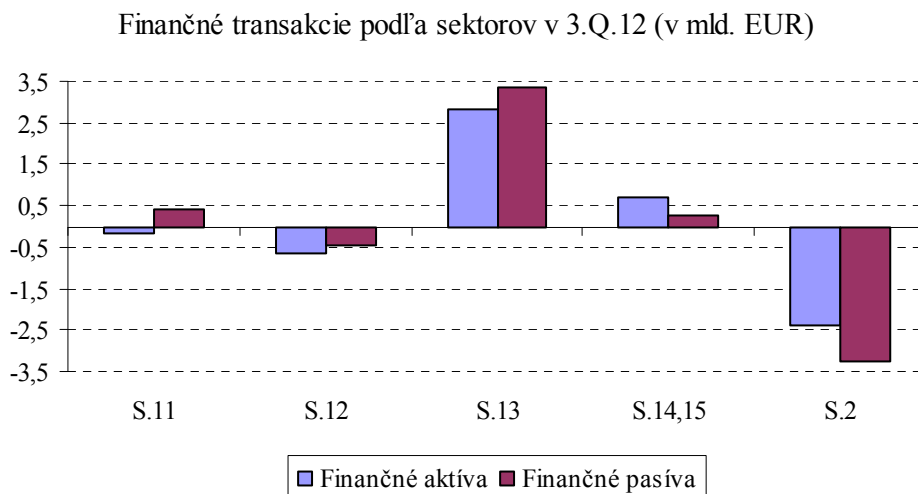
⁴ Čisté prijaté pôžičky reprezentujú záporný rozdiel medzi finančnými aktívami a finančnými pasívami. Ak je rozdiel kladný, hovoríme o čistých poskytnutých pôžičkách.

⁵ Podrobné členenie inštitucionálnych sektorov s priradenými kódmi v súlade s klasifikáciou národných účtov ESA95 je uvedené na strane 2

Graf č.1

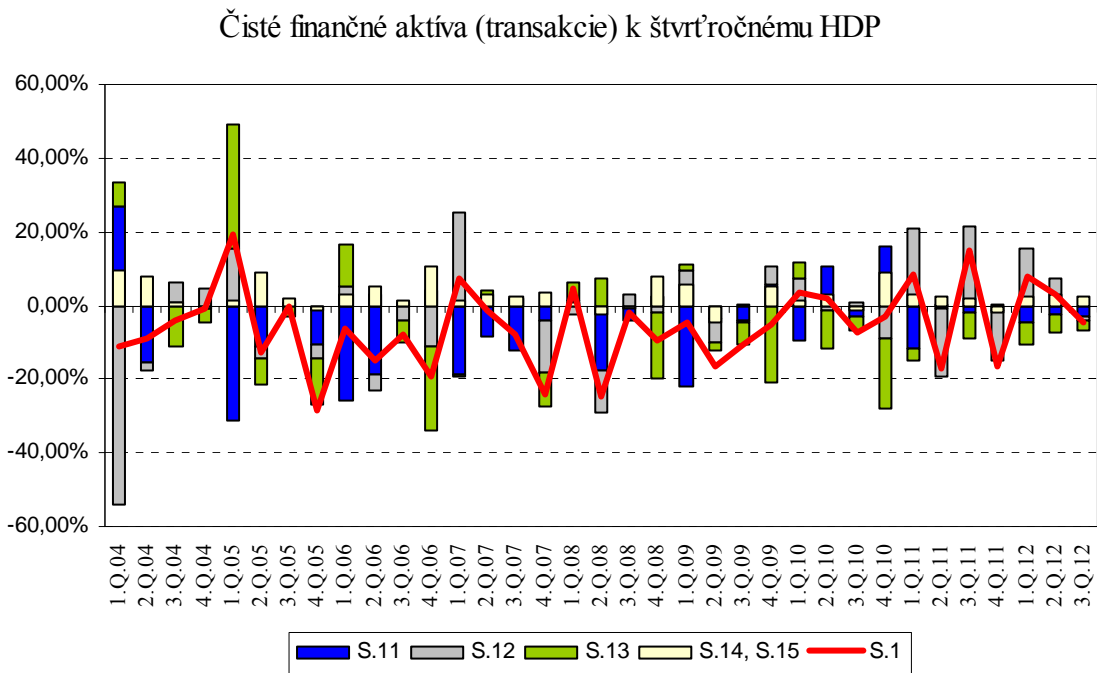

Graf č.2

Čisté finančné aktíva domácej ekonomiky dosiahli v 3. kvartáli 2012 hodnotu -0,8 mld. eur, pričom toto zhoršenie predstavovalo -4,5% v pomere k štvrtročnému HDP za príslušný kvartál.

Graf č. 3

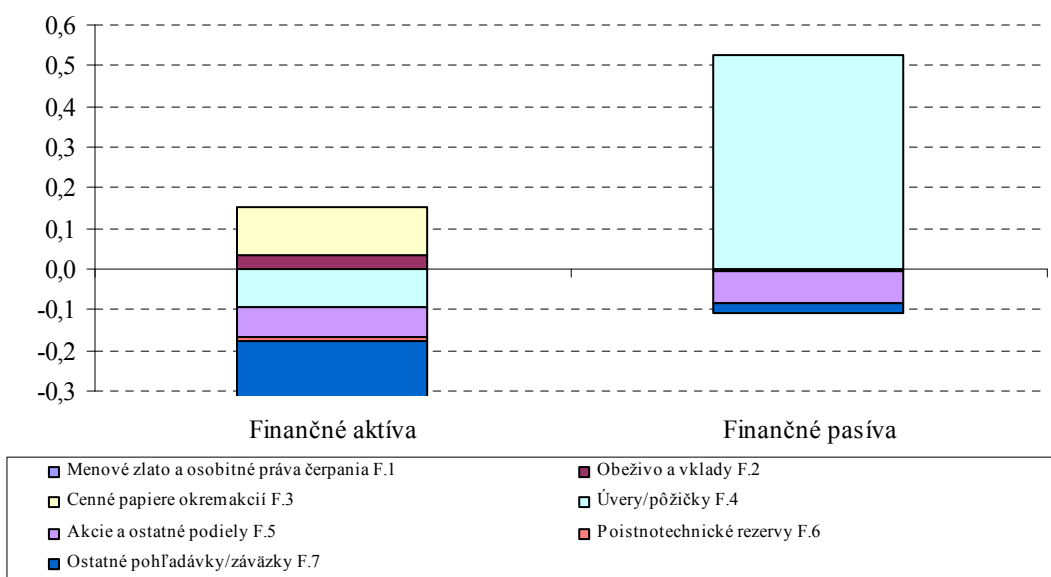
Štvrt'ročné finančné účty podľa jednotlivých inštitucionálnych sektorov

S.11 Nefinančné inštitúcie

Negatívny vývoj v podobe zvýšenia zadlženosti nefinančných inštitúcií bol spôsobený tým, že finančné pasíva vzrástli a finančné aktíva zaznamenali pokles.

Graf č. 4

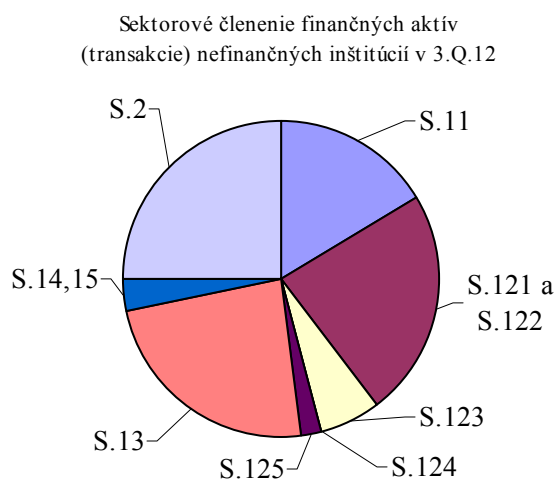
**Štruktúra finančných aktív a pasív (transakcie) nefinančných podnikov
v 3.Q.12 (v mld. EUR)**

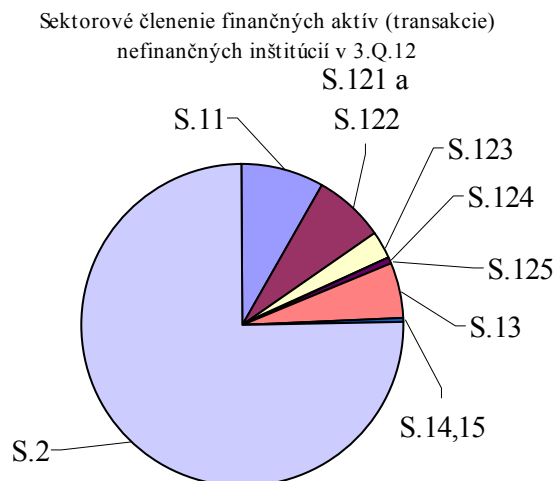
Najvýraznejší rast v pasívach zaznamenali dlhodobé finančné (+0,3 mld. eur) a obchodné úvery (+0,2 mld. eur) prijaté zo zahraničia.

Na strane aktív došlo jednak k poklesu krátkodobých úverov poskytnutých zahraničným subjektom (-0,4 mld. Eur) a vkladov v bankách (-0,3 mld. eur), ako aj k poklesu ostatných pohľadávok voči nefinančným podnikom (-0,4 mld. eur) a finančným inštitúciám (-0,1 mld. eur).

Graf č.5

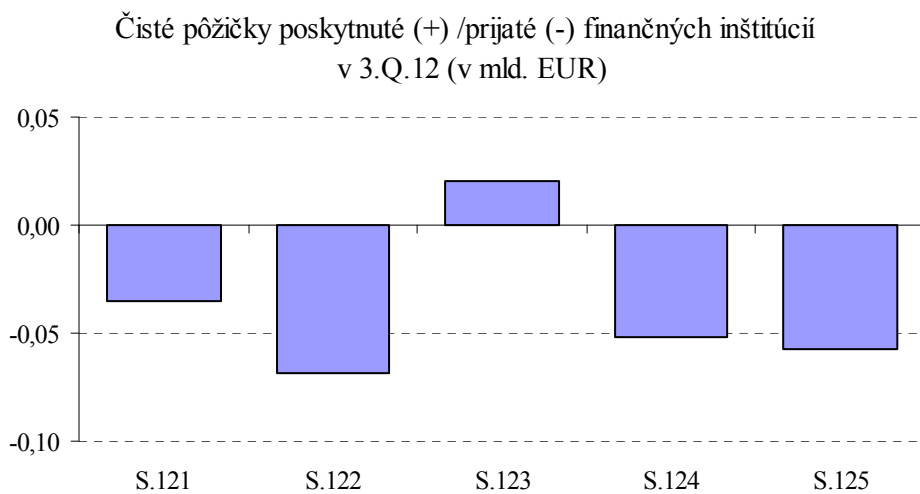
Graf č.6

S.12 Finančné inštitúcie

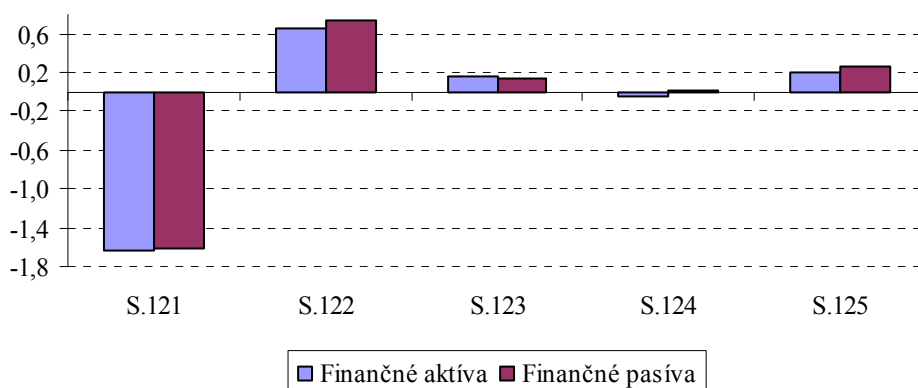
Sektor S.12 - finančné korporácie zaznamenal v 3. štvrtroku 2012 čisté prijaté pôžičky, k čomu v najvýraznejšej miere prispela negatívna bilancia ostatných finančných inštitúcií (S.122).

Graf č.7

Graf č.8

Finančné transakcie finančných inštitúcií podľa subsektorov
v 3.Q.12 (v mld. EUR)

Celkové čisté mierne záporné transakcie centrálnej banky (S.121) boli výsledkom výraznejšieho poklesu aktív v porovnaní so znížením pasív. Najväčší vplyv na celkový výsledok centrálnej banky mal pokles držby zahraničných dlhopisov (-1,2 mld. eur). Na strane pasív centrálna banka výrazne znížila objem prijatých krátkodobých vkladov zo zahraničia (-3,7 mld. eur) a zároveň zvýšila objem prijatých vkladov od ústrednej štátnej správy (+2,2 mld. eur).

Ostatné peňažné finančné inštitúcie (S.122) dosiahli čisté prijaté pôžičky (-0,1 mld. eur), keď finančné pasíva zaznamenali výraznejší nárast v porovnaní s aktívami. Najvýraznejší vplyv na zvyšovanie pasív mali prijaté krátkodobé vklady od nefinančných podnikov a zahraničných subjektov (rovnako +0,2 mld. eur) a emisia nových dlhopisov (+0,2 mld. eur), ktoré v prevažnej miere zostali v portfóliu sektora S.122. Na strane aktív poskytli banky nové úvery domácnostiam (+0,4 mld. eur) a vzrástla aj držba domácich štátnych dlhopisov (+0,4 mld. eur).

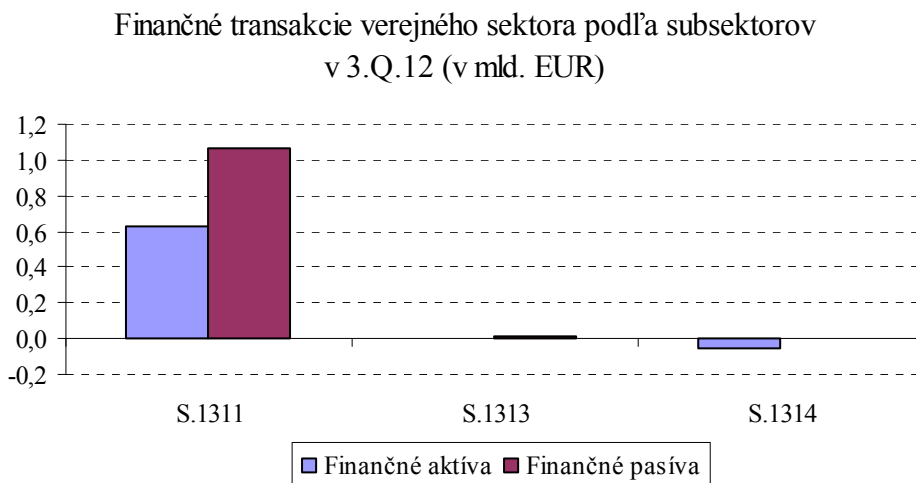
Subjekty subsektora S.123 – Ostatní finanční sprostredkovatelia mierne zvýšili svoju čistú veriteľskú pozíciu, keď finančné aktíva vzrástli viac ako pasíva. Na strane aktív subjekty subsektora S.123 zvýšili objem vkladov v domácich bankách (+0,1 mld. eur) a zároveň znížili objem finančných úverov poskytnutých domácnostiam (-0,1 mld. eur). V rámci pasív boli emitované podielové fondy v hodnote 0,2 mld. eur a prijaté krátkodobé finančné úvery od domácich a zahraničných finančných inštitúcií v celkovej sume 0,1 mld. eur.

K zhoršeniu bilancie došlo taktiež v subsektore S.125 - Poist'ovne a penzijné fondy, keď finančné aktíva vzrástli o niečo menej ako pasíva. Dôchodkové a doplnkové dôchodkové spoločnosti v rámci subsektora S.125 získali od obyvateľstva vo forme dôchodkových úspor 0,3 mld. eur, čo bola položka pasív s najväčším rastom. Na aktívach najviac investovali subjekty subsektora S.125 do zahraničných podielových fondov (+0,2 mld. eur).

S.13 Verejná správa

Verejná správa zvýšila v 3. štvrtroku 2012 svoju dlžnícku pozíciu o 0,5 mld. eur, k čomu prispeli predovšetkým subjekty subsektora S.1311 - ústredná štátna správa rastúcim zadlžením o 0,4 mld. eur.

Graf č.9

Najväčší vplyv na celkový výsledok ústrednej štátnej správy mal prírastok emitovaných štátnych dlhopisov (+1,0 mld eur) v prevažnej väčšine v držbe rezidentských finančných a nefinančných spoločností. Tlmiaci vplyv na nárast celkovej zadlženosti verejného sektora malo výrazné zvýšenie vkladov v centrálnej banke (+2,2 mld. eur), keď viac ako polovicu týchto zdrojov získala ústredná štátna správa výberom vkladov zo zahraničia (-1,3 mld. eur) a časť peňazí previedla z úspor v komerčných bankách (-0,2 mld. eur).

S.14,15 Domácnosti a NISD

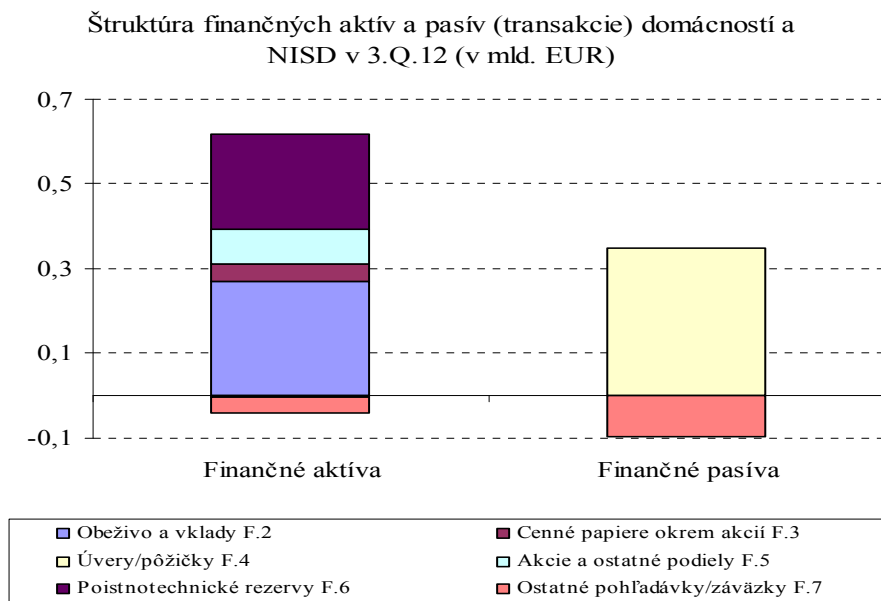
Sektor domácností a NISD si v 3.Q.2012 zvýšil svoju celkovú veriteľskú pozíciu vďaka vyššiemu rastu finančných aktív v porovnaní s rastom finančných pasív.

Na strane aktív domácnosti zvýšili svoje vklady v bankách a úspory v penzijných fondoch rovnako o 0,3 mld. eur.

Najväčší vplyv na rast pasív malo zadlžovanie sa domácností formou dlhodobých úverov prijatých od bánk a ostatných finančných sprostredkovateľov (+0,3 mld. eur).

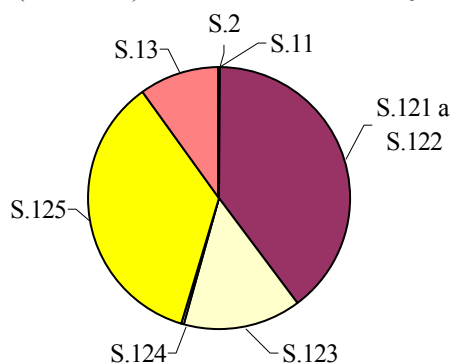

Graf č.10

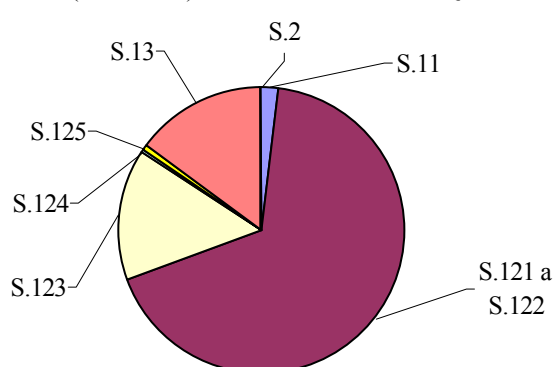
Graf č.11

Sektorové členenie finančných aktív (transakcie) domácností a NISD v 3.Q.12

Graf č.12

Sektorové členenie finančných pasív (transakcie) domácností a NISD v 3.Q.12

S.2 Zahranie

Celkové zvýšenie veriteľskej pozície sektora zahraničia voči domácim sektorom bolo výsledkom výraznejšieho poklesu pasív ako aktív.

Dominantný vplyv na vývoj pasív zahraničia mal výber vkladov domácou ústrednou štátnou správou (-1,3 mld. eur) a finančnými inštitúciami (-0,6 mld. eur) a pokles držby dlhopisov v portfóliu centrálnej banky (-1,2 mld. eur). Na strane aktív zahraničné subjekty vybrali svoje vklady z centrálnej banky (-3,7 mld. eur) a poklesla aj držba obeživa (-0,2 mld. eur). Na druhej strane boli poskytnuté nové finančné úvery nefinančným podnikom (0,3 mld. eur) a subjektom ústrednej štátnej správy (+0,5 mld. eur).